

Załącznik do Zarządzenia Nr 121/2019
Prezesa ARiMR z dnia 17 września 2019 r.

AGENCJA RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA

WARUNKI UDZIAŁU W MECHANIZMIE „WSPARCIE RYNKU PRODUKTÓW PSZCZELICH” NA LATA 2020-2022

AGENCJA RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA
Al. Jana Pawła II 70
00-175 Warszawa

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	3
2. Akty prawne	3
2.1 Akty prawne Unii Europejskiej	3
2.2 Akty prawne krajowe	4
3. Podstawowe skrót i definicje	5
4. Kierunki (środki) wsparcia oraz działania objęte mechanizmem	5
5. Uczestnik mechanizmu	6
6. Ogólne zasady ubiegania się i udzielania refundacji kosztów poniesionych w ramach mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich”	7
6.1 Uruchomienie mechanizmu	7
6.2 Składanie projektów	7
6.3 Weryfikacja i wybór projektów	10
6.4 Zawarcie umowy i realizacja projektu	11
6.5 Kontrole realizacji projektu	12
6.6 Składanie wniosków o refundację i ich weryfikacja	13
6.7 Rozliczenie umowy, wyliczenie i wypłata należnej kwoty refundacji	14
6.8 Podsumowanie	16
7. Szczegółowe zasady udzielania refundacji w zależności od rodzaju realizowanego działania	17
7.1 Szkolenia	17
7.2 Zakup sprzętu pszczelarskiego	22
7.3 Zakup leków do zwalczania warrozy	27
7.4 Zakup urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej	31
7.5 Zakup pszczół	37
7.6 Analizy jakości miodu	43
8. Załączniki	46

1. Wprowadzenie

Jednym z elementów Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej jest wsparcie finansowe działań prowadzonych na terenie państw członkowskich w ramach mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich”.

Wsparcie to służy przede wszystkim poprawie jakości miodu oraz wzmocnieniu poszczególnych ogniw związanych z produkcją i zbytem produktów pszczelich, a w dalszej perspektywie wpływa na stopniową i trwałą poprawę warunków w sektorze pszczelarstwie.

Korzystanie z dofinansowania działań prowadzonych w sektorze pszczelarstwie jest możliwe na podstawie zatwierdzonego przez Komisję Europejską trzyletniego Krajowego Programu Wsparcia Pszczelarstwa.

Krajowy Program Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce na lata 2020-2022 został opracowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi i przekazany do Komisji Europejskiej w marcu 2019 r. Komisja Europejska, w drodze decyzji wykonawczej nr 2019/974 z dnia 12.06.2019 r. zaakceptowała kierunki i środki finansowe proponowanych działań.

KOWR rozpoczyna działania w ramach mechanizmu na lata 2020-2022 poprzez publikację na stronie internetowej KOWR oraz udostępnienie w siedzibie Centrali KOWR zaproszenia do składania projektów na realizację działań określonych w KPWP w ramach mechanizmu WPR „Wsparcie rynku produktów pszczelich”.

2. Akty prawne

2.1 Akty prawne Unii Europejskiej

- Dyrektywa Rady 2001/110/WE z dnia 20 grudnia 2001 r. odnosząca się do miodu (Dz. Urz. UE L 10 z 12.01.2002, s.47, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, s.671, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) nr 2015/1368 z dnia 6 sierpnia 2015 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do pomocy w sektorze pszczelarstwie (Dz. Urz. UE L 211 z 8.08.2015, s.9);

- Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/1366 z dnia 11 maja 2015 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do pomocy w sektorze pszczelarskim (Dz. Urz. UE L 211 z 8.08.2015, s.3);
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, s.549).

2.2 Akty prawne krajowe

- a) Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 945.);
- b) Ustawa z dnia 10 lutego 2017 r. o przepisach wprowadzających ustawę o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. z 2017 r., poz. 624, z późn. zm.);
- c) Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2018 r. poz. 1967);
- d) Ustawa z dnia 6 września 2001 r. prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 499, z późn. zm.);
- e) Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2164, z późn. zm.);
- f) Ustawa z dnia 22 września 2006 r. o uruchomieniu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej przeznaczonych na finansowanie wspólnej polityki rolnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 221);
- g) Ustawa z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 2132);
- h) Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1557);
- i) Ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2019 r., poz. 824 z późn. zm.);
- j) Ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2017 r., poz. 1853 t.j.);
- k) Ustawa z dnia 27 maja 2015 r. o finansowaniu Wspólnej Polityki Rolnej (Dz. U. z 2018 r., poz. 719 t.j.)
- l) oraz wszystkie rozporządzenia wydane na ich podstawie.

3. Podstawowe skróty i definicje

ARiMR – Centrala, Oddział Regionalny i Biuro Powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

KOWR – Centrala i Oddział Terenowy Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

Numer EP – numer identyfikacyjny, nadawany przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na podstawie ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. 2017, poz. 1853 t.j.)

MRiRW – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KPWP – Krajowy Program Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce na lata 2020-2022

UE – Unia Europejska

WPR – Wspólna Polityka Rolna Unii Europejskiej

PLW – Powiatowy Lekarz Weterynarii

Rok pszczelarski – okres 12 kolejnych miesięcy od dnia 1 sierpnia do dnia 31 lipca (zgodnie z art. 2 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/1368)

Pszczelarz – odbiorca końcowy, producent produktów pszczelich; podmiot prowadzący działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania pszczół (*Apis mellifera*), wpisany do rejestru, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2018 r. poz. 1967)

Pień pszczeli – ul wraz z zasiedlającą go rodziną pszczelą i plastrami stanowiącymi gniazdo (§ 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 lipca 2016 r. w sprawie zwalczania zgnilca amerykańskiego pszczół (Dz. U. z 2016 r. poz. 1123)

Osoba planująca założenie pasieki – osoba, która złożyła oświadczenie, że ma zamiar założyć pasiekę i chce uczestniczyć w szkoleniu

KOP – Komisja Opiniująca Projekty złożone w ramach mechanizmu Wsparcie rynku produktów pszczelich, powołana przez Dyrektora Generalnego KOWR, w skład której wchodzi przedstawiciele MRiRW i KOWR

4. Kierunki (środki) wsparcia oraz działania objęte mechanizmem

4.1 Zgodnie z KPWP, mechanizm „Wsparcie rynku produktów pszczelich” przewiduje dofinansowanie działań podejmowanych w ramach następujących kierunków (środków) wsparcia:

- I. Pomoc techniczna skierowana do pszczelarzy i organizacji pszczelarzy,

- II. Zwalczanie inwazji pasożytów i chorób pszczół, w szczególności warrozy,
- III. Racjonalizacja sezonowego przemieszczania uli,
- IV. Środki mające na celu wsparcie zasiedlania uli,
- V. Poprawa jakości produktów, aby skuteczniej pozycjonować produkty na rynku.

4.2 W ramach mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich” w latach 2020-2022 - refundacji podlegać będą całkowite lub częściowe (w zależności od kierunku wsparcia) koszty netto (bez VAT) poniesione na realizację następujących działań:

- wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej - **Projekt** – „Szkolenie” (I środek wsparcia),
- wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych **Projekt** – „Zakup sprzętu pszczelarskiego” (I środek wsparcia),
- wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi weterynaryjnymi **Projekt** – „Zakup leków do zwalczania warrozy” (II środek wsparcia),
- ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej **Projekt** – „Zakup urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrownej” (III środek wsparcia),
- pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół **Projekt** – „Zakup pszczół” (IV środek wsparcia),
- wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych **Projekt** – „Analiza jakości miodu” (V środek wsparcia).

Rodzaje kosztów podlegających refundacji w ramach poszczególnych działań określone zostały w pkt. 7 niniejszych warunków.

5. Uczestnik mechanizmu

Pomoc finansowa w ramach mechanizmu WPR „Wsparcie rynku produktów pszczelich” kierowana jest do branży pszczelarskiej, zgodnie z KPWP.

Pszczelarz, producent produktów pszczelich (posiadający weterynaryjny numer identyfikacyjny nadany w związku z prowadzeniem działalności nadzorowanej dotyczącej pszczół lub wpis do Rejestru Powiatowego Lekarza Weterynarii) może być beneficjentem Programu wyłącznie w ramach jednej organizacji pszczelarskiej.

O refundację środków finansowych w ramach mechanizmu mogą ubiegać się **podmioty uprawnione**, którymi są:

- związki pszczelarskie,
- stowarzyszenia pszczelarzy,
- zrzeszenia pszczelarzy,

- spółdzielnie pszczelarskie,
- grupy producentów rolnych – w zakresie działalności pszczelarskiej, o których mowa w art. 27 rozporządzenia nr 1305/2013, wpisani do rejestru grup o którym mowa w art. 9 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 1026, t.j.).

O udział w działaniach (jako podmiot uprawniony) w ramach tego mechanizmu nie mogą się ubiegać jednostki budżetowe.

6. Ogólne zasady ubiegania się i udzielania refundacji kosztów poniesionych w ramach mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich”

6.1 Uruchomienie mechanizmu

W celu uruchomienia mechanizmu na poszczególne sezony 2019/2020, 2020/2021 i 2021/2022, KOWR każdego roku publikuje na swojej stronie internetowej oraz udostępnia w siedzibie Centrali KOWR zaproszenia do składania projektów na realizację działań określonych w KPWP w ramach mechanizmu WPR „Wsparcie rynku produktów pszczelich”.

6.2 Składanie projektów

6.2.1 Podmiot uprawniony zobowiązany jest do zgromadzenia informacji dotyczących zapotrzebowania poszczególnych pszczelarzy na zakup produktów objętych refundacją ujętych w KPWP na lata 2020-2022, w celu wyliczenia sum kwot wnioskowanych w składanym projekcie/projektach.

Należy brać pod uwagę m.in. rodzaj produktu wraz z jego ceną, ograniczenia związane ze stanem pni pszczelich poszczególnych pszczelarzy oraz inne wymagania określone w niniejszych Warunkach.

Podmiot uprawniony uczestniczący w mechanizmie zobowiązany jest do posiadania numeru EP, nadanego zgodnie z ustawą z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Wniosek o nadanie numeru identyfikacyjnego w systemie ewidencji producentów, uczestnik mechanizmu powinien złożyć do Biura Powiatowego ARiMR, właściwego terytorialnie ze względu na jego siedzibę. Dane w projekcie powinny być zgodne z danymi z *ewidencji producentów (EP)*. W przypadku, gdy dane dotyczące podmiotu są inne niż dane w EP, podmiot powinien niezwłocznie zgłosić aktualizację danych do właściwego Biura Powiatowego ARiMR. Brak zgodności danych będzie powodował konieczność składania wyjaśnień, a w uzasadnionych przypadkach odrzucenie projektu w ramach ww. mechanizmu.

6.2.2 Po opublikowaniu przez KOWR zaproszenia do składania projektów, podmioty uprawnione, zainteresowane udziałem w mechanizmie zobowiązane są do złożenia projektów realizacji planowanych działań na udostępnionych na stronie internetowej KOWR www.kowr.gov.pl oraz ARiMR www.arimr.gov.pl formularzach (w zależności od rodzaju planowanego działania):

- Projekt – „Szkolenie” (**załącznik nr 1**)
- Projekt – „Zakup sprzętu pszczelarskiego” (**załącznik nr 2**)
- Projekt – „Zakup leków do zwalczania warrozy” (**załącznik nr 3**)
- Projekt – „Zakup urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej” (**załącznik nr 4**)
- Projekt – „Zakup pszczół” (**załącznik nr 5**)
- Projekt – „Analiza jakości miodu” (**załącznik nr 6**).

Podmiot uprawniony może złożyć tylko jeden projekt w ramach każdego z ww. działań.

6.2.3 Projekt powinien być czytelnie i kompletnie wypełniony, a w szczególności powinien zawierać:

- dane identyfikacyjne podmiotu uprawnionego,
- liczbę pszczelarzy reprezentowanych przez podmiot uprawniony (pszczelarzy w nim zrzeszonych oraz pszczelarzy, którzy nie należą do związku pszczelarskiego, ale podmiot uprawniony chce w ich imieniu ubiegać się o udział w mechanizmie Wsparcia rynku produktów pszczelich) i liczbę pni pszczelich posiadanych przez poszczególnych pszczelarzy oraz łącznie posiadanych na dzień 30 września roku, w którym składany jest projekt,
- wysokość planowanych środków finansowych przeznaczonych na jego realizację, która ma odzwierciedlać faktyczne zapotrzebowanie podmiotu uprawnionego na podstawie zgłoszonego przez pszczelarzy zapotrzebowania. Podmiot uprawniony zobowiązany jest do dołączenia do pierwszego składanego do KOWR projektu (w danym roku pszczelarskim) „Wykaz pszczelarzy - producentów produktów pszczelich, reprezentowanych przez podmiot uprawniony”, którego wzór stanowi **załącznik nr 8** do niniejszych warunków. Wyżej wymieniony załącznik nr 8 należy dołączyć do projektu na płycie CD/DVD lub przesłać elektronicznie na adres e-mail: sekretariat_dir@kowr.gov.pl

W „Wykazie pszczelarzy - producentów produktów pszczelich, reprezentowanych przez podmiot uprawniony” należy podać m.in.:

- imię i nazwisko lub nazwę,
- adres zamieszkania lub siedziby,
- nr Pesel lub NIP,

- informację o wszystkich posiadanych weterynaryjnych numerach identyfikacyjnych nadanych w związku z prowadzeniem działalności nadzorowanej dotyczącej pszczół lub wpisach do Rejestru PLW,
- stan pni pszczelich każdego poszczególnego pszczelarza na dzień 30 września roku, w którym składany jest projekt.

Powyższe dane zostaną wykorzystane przy weryfikacji projektów, podziale środków przez Komisję Opiniującą Projekty oraz wyliczaniu kwoty refundacji przez KOWR.

Szczegółowe wymagania dla projektów w zależności od rodzaju planowanego działania określone zostały w pkt. 7 niniejszych warunków.

Okres realizacji projektów powinien zakończyć się do **31 lipca roku następującego po roku złożenia projektu.**

Przez zakończenie realizacji projektu rozumie się dzień złożenia do KOWR wniosku o refundację wraz z wymaganymi dokumentami (zgodnie z pkt. 7). W przypadku przesłania ww. dokumentów przesyłką rejestrowaną za pośrednictwem operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23.11.2012 r. Prawo pocztowe (Dz. U. z 2018 r., poz. 2188, z późn. zm.) o terminie złożenia decyduje data stempla pocztowego.

6.2.4 Działania w ramach różnych środków wsparcia nie mogą być łączone w jednym projekcie.

6.2.5 Każdy projekt powinien być złożony na oddzielnym formularzu.

6.2.6 Wraz z projektem należy złożyć inne wymagane dokumenty w zależności od planowanego rodzaju działania, określone w pkt. 7 niniejszych warunków.

6.2.7 Projekt musi być podpisany przez osoby uprawnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego.

6.2.8 Projekt należy złożyć bezpośrednio w Kancelarii Ogólnej KOWR, ul. Karolkowa 30, 01-207 Warszawa lub przesłać listem (o terminie złożenia decyduje data stempla pocztowego). Projekty wraz z **załącznikiem nr 8** należy składać w następujących terminach:

- dla sezonu **2019/2020 do 31 października 2019 r.**, podając liczbę członków podmiotu uprawnionego i posiadanych przez nich pni pszczelich na dzień 30.09.2019 r.,
- dla sezonu **2020/2021 do 31 października 2020 r.**, podając liczbę członków podmiotu uprawnionego i posiadanych przez nich pni pszczelich na dzień 30.09.2020 r.,
- dla sezonu **2021/2022 do 31 października 2021 r.**, podając liczbę członków podmiotu uprawnionego i posiadanych przez nich pni pszczelich na dzień 30.09.2021 r.

6.3 Weryfikacja i wybór projektów

6.3.1 KOWR dokonuje weryfikacji formalno-prawnej i merytorycznej złożonych projektów. Sprawdzana jest zgodność złożonych projektów z wymaganiami określonymi w pkt. 6.2 oraz zgodność projektu z kierunkami wsparcia przewidzianymi w mechanizmie, o których mowa w pkt. 4 niniejszych warunków. Weryfikowane są również *wykazy pszczelarzy - producentów produktów pszczelich, reprezentowanych przez podmioty uprawnione* (załączniki nr 8) m.in. czy nie są zgłaszani ci sami potencjalni końcowi odbiorcy pomocy przez inne podmioty uprawnione.

6.3.2 W przypadku stwierdzenia w złożonym projekcie braków formalno-prawnych i/lub merytorycznych, KOWR informuje w formie pisemnej podmiot uprawniony o konieczności ich uzupełnienia.

Podmiot uprawniony zobowiązany jest do uzupełnienia wymaganych dokumentów w terminie **14 dni kalendarzowych** od daty doręczenia ww. informacji.

6.3.3 Komisja Opiniująca Projekty powołana jest przez Dyrektora Generalnego KOWR. W skład Komisji wchodzi przedstawiciele MRiRW i KOWR. Protokół z prac Komisji akceptuje Dyrektor Generalny KOWR.

6.3.4 Do zadań Komisji należy m.in.:

- podjęcie decyzji o wyborze lub odrzuceniu projektów,
- podział środków finansowych, w ramach poszczególnych kierunków wsparcia na realizację wybranych projektów (np. w przypadku gdy, w ramach jednego ze środków wsparcia podmioty uprawnione złożą prawidłowe projekty na łączną kwotę niższą niż przewidziana w Krajowym Programie Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce na lata 2020-2022, KOP podejmie decyzję o przeniesieniu niewykorzystanych środków na inne działania).

6.3.5 Komisja może dokonać podziału środków m.in. w oparciu o formalno-prawne i merytoryczne przygotowanie projektu, skalę i obszar realizacji projektu, zestawienie planowanych wydatków, oczekiwane rezultaty oraz:

a) dla działania Szkolenia:

- liczbę członków podmiotu uprawnionego wymienionych w *wykazie pszczelarzy - producentów produktów pszczelich, reprezentowanych przez podmiot uprawniony* (załącznik nr 8),
- stopień realizacji umów zawartych w latach poprzednich (jeśli ma zastosowanie),
- zgodność tematów szkoleń z zakresem podanym w KPWP na lata 2020-2022,
- wielkość środków przewidzianych na ten cel w budżecie KPWP.

b) dla pozostałych działań (zakup sprzętu pszczelarskiego, zakup leków do zwalczania warrozy, zakup urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej, zakup pszczoł i analizy jakości miodu):

- liczbę pni pszczelich wymienionych w *wykazie pszczelarzy - producentów produktów pszczelich, reprezentowanych przez podmiot uprawniony* (załącznik nr 8),
- stopień realizacji umów zawartych w latach poprzednich (jeśli ma zastosowanie),
- wielkość środków finansowych przewidzianych na ten cel w budżecie KPWP.

KOP może odrzucić oceniany projekt m.in. z następujących powodów:

- niezrealizowania umowy (w ramach ocenianego działania) w poprzednim roku pszczelarskim,
- w ramach działania Szkolenia:
  - zaproponowane tematy szkoleń są niezgodne z założeniami KPWP,
  - brak odpowiednich kompetencji/kwalifikacji z danej dziedziny wiedzy u zaproponowanych wykładowców.

6.3.6 O wynikach pracy Komisji, podmioty uprawnione zostaną poinformowane w formie pisemnej w terminie do 14 dni kalendarzowych od zatwierdzenia przez Dyrektora Generalnego KOWR protokołu z prac KOP.

6.4 Zawarcie umowy i realizacja projektu

6.4.1 W ciągu 60 dni od daty zaakceptowania przez Dyrektora Generalnego KOWR protokołu z posiedzenia Komisji zostaną zawarte z podmiotami uprawnionymi umowy na ich realizację.

6.4.2 W zawartej umowie określone zostaną m.in.:

- termin realizacji projektu,
- koszty podlegające refundacji i ich wysokość,
- zasady dokumentowania poniesionych wydatków,
- zasady rozliczania się z KOWR.

6.4.3 Podmiot uprawniony zobowiązany jest do realizacji projektu zgodnie z warunkami zawartej umowy.

6.4.4 Podmiot uprawniony zobowiązany będzie m.in. do:

- prowadzenia odrębnej ewidencji rzeczowej i finansowej związanej z realizacją projektu,
- posiadania pełnej dokumentacji źródłowej poniesionych kosztów na realizację projektu,
- poddania się wszelkim kontrolom i czynnościom sprawdzającym przeprowadzanym przez komórki organizacyjne pionu kontrolnego KOWR oraz inne upoważnione instytucje,

w celu dokonania oceny należytego przestrzegania zasad realizacji mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich” oraz przepisów krajowych i UE,

- pisemnego informowania KOWR o wszystkich okolicznościach mogących zagrozić realizacji zawartej umowy lub mogących zagrozić dotrzymaniu terminu jej realizacji,
- udzielenia na pisemne wystąpienie KOWR pisemnej informacji/wyjaśnień dotyczących realizacji zawartej umowy.

6.4.5 Szczegółowe zasady dotyczące realizacji projektów, w zależności od rodzaju planowanego działania zostały określone w pkt. 7 niniejszych warunków.

6.4.6 W przypadku pobrania zaliczek od pszczelarzy na realizację poszczególnych projektów, kwota refundacji wypłacona przez ARiMR na poszczególne działania powinna zostać rozliczona przez podmiot uprawniony z pszczelarzami biorącymi w nich udział. Podmiot uprawniony ma prawo pobrać od odbiorców końcowych pomocy środki w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy faktycznie poniesionymi wydatkami na realizację danego projektu a wypłaconą przez ARiMR kwotą refundacji.

6.4.7 Niedopuszczalne jest podejmowanie uchwał przez podmioty uprawnione o pobieraniu dodatkowych opłat od odbiorców końcowych korzystających z pomocy, jak również zabrania się uzależniania udziału w mechanizmie od wyrażenia zgody na wpłacenie dodatkowej opłaty z tego tytułu, pod groźbą wykluczenia danego podmiotu uprawnionego z udziału w mechanizmie.

6.4.8 W przypadku wykrycia, że dany odbiorca końcowy korzysta z pomocy w ramach kilku podmiotów uprawnionych, KOWR nie uzna dla niego refundacji wnioskowanych przez te podmioty oraz zostanie on wykluczony z udziału w mechanizmie na okres 3 lat, licząc od roku następującego po roku, w którym dany projekt był realizowany (zgodnie z art. 64 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013).

6.5 Kontrole realizacji projektu

6.5.1 KOWR uprawniony jest do przeprowadzania kontroli zobowiązań podmiotu uprawnionego wynikających z umowy na realizację projektu:

- w siedzibie podmiotu uprawnionego,
- w miejscu realizacji projektu,
- w gospodarstwach pasiecznych (u końcowych odbiorców wsparcia).

6.5.2 Kontrole odbywać się będą:

- w trakcie realizacji projektu – wyrywkowo (dotyczy projektu „szkolenia”),

- po zakończeniu realizacji projektu, przed wypłatą refundacji - nie mniej niż 5% wnioskodawców oraz nie mniej niż 1% odbiorców końcowych pomocy (dotyczy działań: „zakup sprzętu pszczelarskiego” i „zakup urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej”) wybranych losowo wśród wytypowanych wnioskodawców,
- po zakończeniu realizacji projektu, po wypłacie refundacji.

6.5.3 Kontrolowany podmiot zobowiązany jest zapewnić osobom przeprowadzającym kontrolę wstęp do pomieszczeń oraz dostęp do wszelkiej dokumentacji związanej z realizacją projektu.

6.5.4 Z przeprowadzonej kontroli sporządzany jest raport. Raport podpisywany jest przez kontrolerów oraz przez osobę uprawnioną do reprezentowania kontrolowanego podmiotu.

6.5.5 W przypadku, gdy raport z kontroli wskazuje na wystąpienie uchybień i błędów w realizacji projektu, KOWR może wezwać podmiot uprawniony do złożenia wyjaśnień w terminie **14 dni kalendarzowych** od daty doręczenia wezwania.

6.6 Składanie wniosków o refundację i ich weryfikacja

6.6.1 W celu uzyskania refundacji kosztów poniesionych na realizację projektu, podmiot uprawniony zobowiązany jest do złożenia w Centrali KOWR oryginału wniosku o refundację na formularzu stanowiącym **załącznik nr 7**.

Do wniosku należy załączyć:

- kopie faktur/rachunków, wystawionych na podmiot uprawniony, potwierdzających poniesione koszty na realizację projektu. W przypadku zakupu sprzętu pszczelarskiego oraz urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej, faktury/rachunki powinny być wystawione na końcowych odbiorców pomocy,
- dokumenty potwierdzające dokonanie płatności w ramach kosztów podstawowych - płatność musi być dokonana w formie bezgotówkowej. W przypadku zakupu sprzętu pszczelarskiego oraz urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej, płatności dokonuje indywidualnie końcowy odbiorca pomocy,
- inne dokumenty, w zależności od rodzaju zrealizowanego działania, określone w pkt. 7 niniejszych warunków.

6.6.2 Wniosek o refundację wraz z wymaganymi dokumentami należy złożyć nie później niż w dniu zakończenia realizacji projektu, określonym w umowie. Wniosek można złożyć osobiście lub w formie przesyłki pocztowej (decyduje data stempla pocztowego).

6.6.3 W przypadku, gdy wniosek o refundację zawiera braki formalno-prawne i/lub merytoryczne, KOWR wzywa podmiot uprawniony do jego uzupełnienia w terminie 14 dni kalendarzowych od daty doręczenia wezwania.

6.6.4 Po weryfikacji formalno-prawnej i merytorycznej wniosku o refundację KOWR może przeprowadzić kontrolę realizacji projektu, zgodnie z pkt. 6.5 niniejszych warunków.

6.7. Rozliczenie umowy, wyliczenie i wypłata należnej kwoty refundacji

6.7.1 Na podstawie dokumentów, o których mowa w pkt. 6.6.1, załącznika nr 8 złożonego do projektu i raportu z kontroli (w przypadku gdy została przeprowadzona kontrola), KOWR dokona rozliczenia umowy oraz wyliczenia kwoty refundacji kosztów poniesionych przez podmiot uprawniony lub końcowych odbiorców pomocy na realizację projektu, do wysokości nie wyższej niż kwota określona w umowie (z wyjątkiem działania „Zakup leków do zwalczania warrozy”).

6.7.2 Kwota refundacji wyliczona będzie na następujących zasadach:

- 1) Koszty podstawowe:
  - koszty poniesione na wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej – do 100% poniesionych kosztów netto, lecz nie więcej niż kwota określona w umowie,
  - koszty poniesione na wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych – do 60% poniesionych kosztów netto, lecz nie więcej niż kwota określona w umowie,
  - koszty poniesione na wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi weterynaryjnymi – do 90% poniesionych kosztów netto, lecz nie więcej niż kwota określona w umowie, z uwzględnieniem możliwości opisanej w pkt 7.3.8,
  - koszty poniesione na zakup urządzeń ułatwiających prowadzenie gospodarki wędrowniej – do 60% poniesionych kosztów netto, lecz nie więcej niż kwota określona w umowie,
  - koszty poniesione na pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół – do 70% poniesionych kosztów netto, lecz nie więcej niż kwota określona w umowie,
  - koszty poniesione na wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacji miodów odmianowych – do 100% poniesionych kosztów netto, lecz nie więcej niż kwota określona w umowie.
- 2) Koszty dodatkowe - maksymalnie do 7% sumy kosztów podstawowych podlegających refundacji.

6.7.3 Refundacji podlegają koszty:

- wynikające z faktur/rachunków i dokumentów potwierdzających dokonanie płatności, o których mowa w pkt. 6.6.1,
- poniesione w określonym w umowie okresie.

6.7.4 W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości przy realizacji części projektu, KOWR może podjąć decyzję o nieuznaniu realizacji części projektu wykazującej uchybienia i zmniejszeniu kwoty refundacji.

6.7.5 Po rozliczeniu umowy i wyliczeniu należnej kwoty refundacji, KOWR przesyła do podmiotu uprawnionego Informację o przyznanej kwocie refundacji. W przypadku, gdy podmiot uprawniony nie zgadza się z kwotą refundacji wyliczoną przez KOWR, przysługuje mu prawo do złożenia pisma dotyczącego zastrzeżenia podmiotu uprawnionego co do wysokości kwoty refundacji do Dyrektora Generalnego KOWR w terminie 14 dni kalendarzowych od daty otrzymania Informacji o przyznanej kwocie refundacji.

6.7.6 ARiMR dokona wypłaty przyznanej kwoty refundacji na rachunek podmiotu uprawnionego w terminie do 30 dni od daty wydania informacji, o której mowa w pkt. 6.7.5.

6.7.7 KOWR nie dokona refundacji kosztów poniesionych na realizację projektu w przypadku, gdy:

- podmiot uprawniony nie złoży dokumentów, o których mowa w pkt. 6.6.1 w terminie określonym w umowie,
- złożone dokumenty, o których mowa w pkt. 6.6.1 są nieprawidłowe, niekompletne, nieczytelne,
- podmiot uprawniony uniemożliwi przeprowadzenie kontroli, o których mowa w pkt. 6.5,
- stwierdzone zostaną rażące uchybienia i nieprawidłowości dotyczące realizacji całości projektu,
- podmiot uprawniony naruszył zobowiązania wynikające z zawartych umów,
- podmiot uprawniony dostarczył fałszywe dokumenty w celu uzyskania dofinansowania ze środków Unii Europejskiej i Państwa Członkowskiego,
- podmiot uprawniony dostarczył wraz z wnioskiem o refundację faktury/rachunki zakupu znacznie odbiegające od cen rynkowych.

W przypadku, gdy końcowy odbiorca pomocy uniemożliwi przeprowadzenie kontroli, o których mowa w pkt. 6.5, to nie zostanie mu przyznana kwota pomocy oraz zgodnie z art. 64 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013, zostanie on wykluczony z udziału w mechanizmie na okres 3 lat, licząc od roku następującego po roku, w którym dany projekt był realizowany.

6.7.8 Dane podmiotu uprawnionego otrzymującego pomoc ze środków finansowych UE mogą być podane do informacji publicznej oraz przetwarzane przez organy audytowe i dochodzeniowe Unii Europejskiej i Państwa Członkowskiego dla zabezpieczenia interesów finansowych UE oraz w celu zachowania zasady przejrzystości wykorzystania funduszy.

6.8 Podsumowanie

6.8.1 Każdy podmiot biorący udział w mechanizmie zobowiązany jest złożyć do dnia **15 października** roku, w którym zakończono realizację projektów, wypełnioną ankietę stanowiącą **załącznik nr 9** do niniejszych warunków. Dane zawarte w ankietach posłużą do opracowania analizy sektora pszczelarskiego.

6.8.2 Podmiot uprawniony zobowiązany jest do przechowywania rzeczowej i finansowej dokumentacji projektu oraz innych dokumentów związanych z realizacją umowy z KOWR przez **okres 5 lat** licząc od roku następującego po roku, w którym zakończono realizację projektu.

6.8.3 W przypadku wykrycia, że cała kwota refundacji lub jej część została nienależnie wypłacona, podmiot uprawniony zobowiązany jest do zwrotu nienależnej kwoty refundacji, wraz z odsetkami ustawowymi. W przypadku stwierdzenia nadużycia lub poważnego zaniedbania, za które odpowiedzialny jest podmiot uprawniony, oprócz zwrotu nienależnych płatności wraz z odsetkami ustawowymi, zostanie naliczona dodatkowa kara, w kwocie odpowiadającej różnicy między kwotą pierwotnie wypłaconą a kwotą, do której podmiot był uprawniony.

6.8.4 Podmiot uprawniony ponosi wyłączną odpowiedzialność wobec KOWR za realizację projektu i jest wyłącznym podmiotem, z którym KOWR będzie rozliczać wykonanie umowy na jego realizację.

6.8.5 KOWR/ARiMR nie ponoszą odpowiedzialności za roszczenia osób trzecich mogące powstać w związku z realizacją projektu przez podmiot uprawniony.

6.8.6 Podmiot uprawniony zobowiązany jest do nieubiegania się o dofinansowanie działań związanych z realizacją projektu z innych środków publicznych.

6.8.7 W przypadku zmian w przepisach krajowych i Unii Europejskiej, ARiMR zastrzega sobie prawo wprowadzenia zmian do niniejszych warunków, na podstawie których KOWR dokona zmiany zapisów umowy zawartej z podmiotem uprawnionym.

6.8.8 W przypadku wykrycia, że odbiorcy końcowi nie realizują zapisów umownych odnośnie utrzymania zakupionego sprzętu pszczelarskiego oraz urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej we właściwym stanie technicznym przez okres określony w umowie,

podmiot uprawniony zobowiązany będzie do zwrotu wypłaconej kwoty refundacji wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wypłaty refundacji.

6.8.9 W przypadku kiedy w trakcie realizacji umów podmiot uprawniony nie wykorzysta środków określonych w danej umowie, w uzasadnionych przypadkach może zwrócić się do KOWR o ich przesunięcie na inne działanie. Kwota refundacji jaka może zostać przesunięta na inne działania w ramach mechanizmu, łącznie nie może przekroczyć 20% kwoty określonej w umowie, w której zostaną pomniejszone środki. Po zaakceptowaniu wniosku przez KOWR zostaną sporządzone aneksy do umów.

6.8.10 Wszelkie wnioski o wprowadzenie zmian w umowach zawartych w ramach mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich” muszą zostać złożone najpóźniej do dnia 30 czerwca roku w którym dany projekt jest realizowany. Wnioski złożone po tej dacie zostaną odrzucone.

7. Szczegółowe zasady udzielania refundacji w zależności od rodzaju realizowanego działania

7.1 SZKOLENIA

7.1.1 Cel podejmowanego działania

Celem działania „Szkolenia” jest zapewnienie rozwoju sektora pszczelarskiego poprzez przekazywanie i rozpowszechnianie aktualnych informacji przede wszystkim z zakresu:

- prowadzenia gospodarki pasiecznej,
- chorób pszczół i ich zwalczania oraz zapobiegania,
- biologii rodziny pszczoły,
- pożytków i produktów pszczelich,
- marketingu i pozycjonowania na rynku produktów,
- ekonomiki gospodarki pasiecznej,
- wędrownego pasiecznictwa.

7.1.2 Podmioty uprawnione i beneficjenci

- Podmioty uprawnione wymienione w pkt. 5,
- Pszczelarze, producenci produktów pszczelich, osoby planujące założenie pasieki.

7.1.3 Rodzaje kosztów podlegające refundacji

Refundacji podlegają koszty poniesione na przeprowadzenie:

- szkoleń przewidujących zajęcia teoretyczne,

- szkoleń przewidujących zajęcia praktyczne,
- szkoleń przewidujących zajęcia teoretyczne i praktyczne,
- konferencji.

Pomoc jest przyznawana w formie refundacji następujących kosztów kwalifikowalnych:

- 1) Koszty podstawowe – wydatki poniesione (w okresie od dnia podpisania umowy między KOWR i podmiotem uprawnionym) na:
  - a) materiały szkoleniowe - maksymalnie 20,00 zł/komplet (netto). Maksymalna liczba kompletów wynosi 110% liczby uczestników szkolenia. Refundowane są tylko koszty składu, druku, powielenia i oprawy materiałów szkoleniowych. Zakup sprzętu i oprogramowania do tych celów, publikacje piśmiennicze dostępne w ogólnej sprzedaży oraz odrębne rachunki na opracowanie materiałów szkoleniowych nie podlegają refundacji.
  - b) najem pomieszczeń – maksymalnie 600,00 zł/dzień (netto) pod warunkiem, że szkolenie trwa przynajmniej 6 godzin dziennie. W ramach wynajmu pomieszczeń dopuszcza się wynajem pasieki z przeznaczeniem na przeprowadzenie zajęć praktycznych.
  - c) wynagrodzenia wykładowców oraz osób prowadzących zajęcia w pasiece – maksymalnie 220,00 zł/godzinę wykładową (netto). Jako godzinę wykładową/zajęć praktycznych należy przyjąć 45 minut. Przy refundacji kosztów wynagrodzenia wykładowców oraz osób prowadzących zajęcia w pasiece brany jest pod uwagę tylko czas trwania samego wykładu lub zajęć praktycznych – bez wliczania przerw. Łączna liczba zajęć praktycznych i teoretycznych, dla danej grupy szkoleniowej, w ciągu jednego dnia nie może przekroczyć 10 godzin wykładowych.
  - d) wyżywienie uczestników szkolenia – maksymalnie 30,00 zł/osobodzień (netto). Refundowane są koszty wyżywienia tylko w dniach, w których dana osoba bierze udział w szkoleniu jako słuchacz lub bierze udział w zajęciach praktycznych. Dopuszcza się zakup przez podmiot uprawniony artykułów spożywczych oraz innych niezbędnych artykułów do przygotowania wyżywienia. W celu obliczenia stawki dziennej wydatkowana kwota na ten cel zostanie podzielona na liczbę dni szkolenia oraz liczbę uczestników.
2. Koszty dodatkowe – wydatki poniesione (w okresie od 1 sierpnia danego roku do 31 lipca roku następnego) na udokumentowane koszty bezpośrednio związane z wykonaniem projektu oraz związanej z tym robocizny. Refundacji podlegają koszty w wysokości nie

większej niż 7% wartości kosztów podstawowych projektu przyjętych do refundacji. W skład kosztów dodatkowych wchodzi: koszty poniesione na zakup materiałów biurowych, korespondencję, telekomunikację, prace biurowe, wynagrodzenie pracowników podmiotu uprawnionego biorących udział przy obsłudze projektu, wynagrodzenie firm/osób zewnętrznych, którym podmiot uprawniony zleci wykonanie usług w zakresie księgowości, rachunkowości lub innych działań związanych z organizacją szkolenia, itp. W przypadku wynagrodzenia pracowników zatrudnionych przez podmiot uprawniony na podstawie umowy o pracę, będzie brany pod uwagę pasek listy płac wraz z oświadczeniem podmiotu uprawnionego jako część wynagrodzenia pracownika jest związana z pracą w ramach przedmiotowego projektu. W przypadku faktur dokumentujących usługi telekomunikacyjne wymagane jest oświadczenie podmiotu uprawnionego jako część kwoty z faktury obejmuje koszty poniesione w ramach przedmiotowego projektu.

7.1.4 Wymagania dla projektów składanych przez podmioty uprawnione:

- a) Podmiot uprawniony może ubiegać się o refundację kosztów poniesionych na przeprowadzenie **tylko jednego szkolenia lub konferencji**. Projekt powinien być składany na formularzu stanowiącym **załącznik nr 1** do niniejszych warunków. **Do projektu powinien być dołączony załącznik nr 8 (jeśli nie został dołączony do innego projektu).**
- b) Projekt musi zawierać krótki opis kwalifikacji zawodowych każdego z proponowanych wykładowców i prowadzących zajęcia praktyczne.
- c) Tematy szkoleń muszą być ściśle związane z pszczelarstwem.
- d) Tematy wykładów obejmujące inne zagadnienia niż wymienione w pkt. 7.1.1 nie mogą łącznie przekraczać 30% godzin szkoleniowych.
- e) Wykładowcami prowadzącymi szkolenia teoretyczne oraz prowadzącymi zajęcia praktyczne muszą być osoby posiadające kwalifikacje w danej dziedzinie wiedzy.
- f) Uczestnikami szkoleń mogą być pszczelarze podnoszący swoje kwalifikacje zawodowe: posiadający weterynaryjny numer identyfikacyjny nadany w związku z prowadzeniem działalności nadzorowanej dotyczącej pszczół lub wpis do rejestru PLW oraz osoby planujące założenie pasieki.
- g) Łączna liczba zajęć praktycznych i teoretycznych dla danej grupy szkoleniowej, w ciągu jednego dnia nie może przekroczyć 10 godzin.
- h) Grupa szkoleniowa musi obejmować nie mniej niż 30 osób na zajęciach teoretycznych oraz nie mniej niż 15 osób na zajęciach praktycznych.

- i) W ramach jednego projektu obejmującego kilka grup szkoleniowych, tematy szkolenia i liczba godzin szkolenia powinny być jednakowe dla każdej grupy szkoleniowej.

7.1.5 Realizacja projektu

- a) Podmiot uprawniony jest zobowiązany do przesłania do KOWR oryginału/kopii harmonogramu realizacji szkolenia z podaniem m.in.: dokładnych dat, godzin zajęć i adresu miejsca szkolenia, w terminie 10 dni przed datą jego rozpoczęcia.
- b) W przypadku niedotrzymania terminu, o którym mowa w pkt. a), KOWR dokona redukcji należnej kwoty refundacji o 2% za każdy dzień zwłoki w odniesieniu do dni, co do których nastąpiło przekroczenie terminu. W przypadku braku przesłania harmonogramu, lub przesłania harmonogramu po terminie rozpoczęcia szkolenia, KOWR dokona kontroli na miejscu oraz redukcji należnej kwoty refundacji o 20%. W przypadku szkoleń kilkudniowych, redukcja będzie odnosiła się do kosztów poniesionych w tych dniach szkolenia, dla których został przekroczony termin zawiadomienia.
- c) Podmiot uprawniony zobowiązany jest do:
- wydania uczestnikom szkolenia imiennych certyfikatów potwierdzających jego odbycie,
  - umieszczania we wszystkich materiałach szkoleniowych i certyfikatach informacji o następującej treści: „Szkolenie realizowane jest w oparciu o środki pochodzące z budżetu krajowego i Unii Europejskiej”.
- d) Podmiot uprawniony jest zobowiązany do prowadzenia odrębnej ewidencji rzeczowej i finansowej w celu dokumentowania realizacji projektu oraz do posiadania pełnej dokumentacji źródłowej poniesionych kosztów, a w szczególności:
- oryginałów faktur/rachunków, wystawionych na podmiot uprawniony dokumentujących przeprowadzenie wykładów i/lub zajęć praktycznych,
  - oryginałów list obecności w każdym dniu prowadzonego szkolenia zawierających: datę, tematy, liczbę godzin danego tematu, imię i nazwisko wykładowcy oraz jego podpis, imię i nazwisko lub nazwę, adres zamieszkania lub siedziby, numer telefonu, posiadane weterynaryjne numery identyfikacyjne nadane w związku z prowadzeniem działalności nadzorowanej dotyczącej pszczoł lub wpisy do rejestru PLW, lub oświadczenie o planowaniu założenia pasieki i podpis każdego uczestnika szkolenia,
  - oryginałów faktur/rachunków, wystawionych na podmiot uprawniony dokumentujących wydatki poniesione na wyżywienie uczestników szkolenia, materiały szkoleniowe, wynajem sali,

- oryginałów dokumentów potwierdzających dokonanie płatności.

W przypadku ubiegania się o refundację kosztów związanych z realizacją projektu (nie więcej niż 7% kosztów podstawowych podlegających refundacji):

- oryginałów faktur/rachunków wystawionych na podmiot uprawniony potwierdzających wydatkowane środki finansowe związane z realizacją projektu (koszty dodatkowe),
- oryginałów dokumentów potwierdzających dokonanie płatności.

7.1.6 Wniosek o wypłatę refundacji

W celu uzyskania refundacji poniesionych kosztów, podmiot uprawniony zobowiązany jest do złożenia w KOWR następujących dokumentów:

- oryginału wniosku o wypłatę refundacji na formularzu stanowiącym **załącznik nr 7** do niniejszych warunków,
- kserokopii faktur/rachunków wystawionych na podmiot uprawniony potwierdzających wydatkowane środki finansowe, poświadczonych przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR,
- kserokopii dokumentów potwierdzających dokonanie płatności bezgotówkowych poświadczonych przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR. KOWR nie wymaga potwierdzenia za zgodność z oryginałem dokumentów potwierdzających wykonanie dyspozycji drogą elektroniczną zawierających adnotację, że zostały sporządzone na podstawie ustawy Prawo bankowe i nie wymagają dodatkowych podpisów oraz stempla bankowego,
- kserokopii list obecności w każdym dniu prowadzonego szkolenia zawierających: datę, tematy, liczbę godzin danego tematu, imię i nazwisko wykładowcy **wraz z jego podpisem**, imię i nazwisko lub nazwę, adres zamieszkania lub siedziby, numer telefonu, posiadane weterynaryjne numery identyfikacyjne nadane w związku z prowadzeniem działalności nadzorowanej dotyczącej pszczół lub wpisy do rejestru PLW, lub oświadczenie o planowaniu założenia pasieki i podpis każdego uczestnika szkolenia, potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR.

- szczegółowego zestawienia wydatków zawierającego listę osób przeszkolonych, sporządzonego według wzoru udostępnionego w wersji elektronicznej na stronie internetowej ARiMR.

W przypadku ubiegania się o refundację kosztów związanych z realizacją projektu (nie więcej niż 7% kosztów podstawowych podlegających refundacji):

- kserokopii faktur/rachunków wystawionych na podmiot uprawniony potwierdzających wydatkowanie środków finansowych związanych z realizacją projektu (kserokopie dokumentów powinny być poświadczone przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR),
- kserokopii dokumentów potwierdzających dokonanie płatności poświadczonych przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR.

7.1.7 Kontrola realizacji projektu

KOWR dokona kontroli realizacji projektu, zgodnie z pkt. 6.5 niniejszych warunków.

KOWR w ramach kontroli zastrzega sobie prawo podjęcia czynności w celu potwierdzenia, że podmiot uprawniony zrealizował projekt zgodnie z warunkami umowy zawartej z KOWR.

7.1.8 Wyliczenie kwoty refundacji i wypłata refundacji

KOWR dokona wyliczenia, a ARiMR wypłaty refundacji kosztów poniesionych przez podmiot uprawniony w wysokości do 100% poniesionych kosztów netto, do wysokości kwoty umownej.

Do wyliczenia kwoty refundacji poszczególnych rodzajów kosztów stosowane będą stawki jednostkowe określone w przedłożonych do rozliczenia umowy fakturach/rachunkach, jednak nie wyższe niż maksymalne stawki jednostkowe określone w pkt. 7.1.3.

7.2 ZAKUP SPRZĘTU PSZCZELARSKIEGO

7.2.1 Cel podejmowanego działania

Celem działania „Wspieranie zakupu sprzętu pszczelarskiego” jest:

- poprawa wydajności produkcji pasiecznej,
- poprawa jakości pozyskiwanych produktów pszczelich,
- wzmocnienie procesów modernizacyjnych gospodarstw pasiecznych.

7.2.2 Podmioty uprawnione i beneficjenci

- Podmioty uprawnione wymienione w pkt. 5,

– Pszczelarze, producenci produktów pszczelich – umieszczający na rynku te produkty zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (na przykład w ramach sprzedaży bezpośredniej, czy rolniczego handlu detalicznego), którzy posiadają co najmniej **10 pni pszczelich** pod warunkiem, że inwestycja w ramach „Zakupu sprzętu pszczelarskiego” nie będzie wspierana w ramach działań: „Modernizacja gospodarstw rolnych”, „Restrukturyzacja małych gospodarstw”, „Premie dla młodych rolników”, „Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej” oraz „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 zgodnie z rozporządzeniem PEiR nr 1305/2013.

7.2.3 Koszty podlegające refundacji

Refundacji podlegać będą wyłącznie koszty netto poniesione na zakup fabrycznie nowego specjalistycznego sprzętu pszczelarskiego, tj.:

1. Koszty podstawowe – wydatki poniesione (w okresie od dnia podpisania umowy między KOWR i podmiotem uprawnionym) na zakup:
  - miodarek,
  - odstojników,
  - dekrystalizatorów,
  - stołów do odsklepiania plastrów,
  - suszarek do suszenia obnóży pyłkowych,
  - topiarek do wosku,
  - urządzeń do kremowania miodu,
  - refraktometrów,
  - wózków ręcznych do transportu uli,
  - wialni do pyłku,
  - uli lub ich elementów,
  - poławiaczy pyłku,
  - sprzętu do pozyskiwania pierzgi.
2. Koszty dodatkowe – wydatki poniesione (w okresie od 1 sierpnia danego roku do 31 lipca roku następnego) na udokumentowane koszty bezpośrednio związane z wykonaniem projektu oraz związanej z tym robocizny. Refundacji podlegają koszty w wysokości nie większej niż 7% wartości kosztów podstawowych projektu przyjętych do refundacji. W skład kosztów dodatkowych wchodzi: koszty poniesione na zakup materiałów biurowych, korespondencję, telekomunikację, prace biurowe, wynagrodzenie

pracowników podmiotu uprawnionego biorących udział przy obsłudze projektu, wynagrodzenie firm/osób zewnętrznych, którym podmiot uprawniony zleci wykonanie usług w zakresie księgowości, rachunkowości lub innych działań związanych z realizacją projektu itp. W przypadku wynagrodzenia pracowników zatrudnionych przez podmiot uprawniony na podstawie umowy o pracę, będzie brany pod uwagę pasek listy płac wraz z oświadczeniem podmiotu uprawnionego jako część wynagrodzenia pracownika jest związana z pracą w ramach przedmiotowego projektu. W przypadku faktur dokumentujących usługi telekomunikacyjne wymagane jest oświadczenie podmiotu uprawnionego jako część kwoty z faktury obejmuje koszty poniesione w ramach przedmiotowego projektu.

7.2.4 Wymagania dla projektów składanych przez podmioty uprawnione

Podmiot uprawniony może ubiegać się o refundację kosztów zakupu fabrycznie nowego sprzętu pszczelarskiego na podstawie jednego projektu. Projekt powinien być składany na formularzu stanowiącym **załącznik nr 2** do niniejszych warunków. **Do projektu powinien być dołączony załącznik nr 8 (jeśli nie został dołączony do innego projektu).**

7.2.5 Realizacja projektu

- a) Odbiorcy końcowi pomocy dokonają zakupu sprzętu pszczelarskiego określonego w pkt. 7.2.3 za własne środki.
- b) Faktury/rachunki za zakupiony sprzęt pszczelarski powinny być wystawione na poszczególnych odbiorców końcowych pomocy i zawierać szczegółową specyfikację zakupionego sprzętu.
- c) Podmiot uprawniony po zawarciu umowy z KOWR jest zobowiązany do podpisania umów z odbiorcami końcowymi pomocy, w których określi dla nich maksymalną kwotę refundacji stanowiącą 60% ceny netto zakupu przy założeniu, że kwota ta nie przekroczy w okresie jednego sezonu kwoty wynikającej z iloczynu 70 zł i posiadanej liczby pni pszczelich i nie będzie wyższa niż 12 000 zł.

Odbiorca końcowy zobowiąże się w tej umowie do:

- utrzymywania sprzętu w należyтым stanie technicznym przez okres 5 lat licząc od roku następującego po roku, w którym zakończono realizację projektu,
- oznakowania zakupionego sprzętu w sposób trwały napisem „KOWR – (rok zakupu)” umożliwiającą jednoznaczną identyfikację sprzętu przez okres 5 lat,
- posiadania pełnej dokumentacji źródłowej poniesionych kosztów przez okres 5 lat, licząc od roku następującego po roku, w którym zakończono realizację projektu,

- a w szczególności faktur/rachunków oraz dokumentów potwierdzających dokonanie płatności,
- ponoszenia odpowiedzialności materialnej wobec podmiotu uprawnionego, w przypadku nieprzestrzegania zobowiązań umownych oraz niniejszych warunków,
  - poddania się wszelkim kontrolom dotyczącym realizacji projektu przeprowadzanym przez KOWR, inne upoważnione instytucje, jak również organy Komisji Europejskiej,
  - oświadczenia, iż spełnia wymogi przyznania pomocy określone w pkt. 7.2.2. niniejszych warunków,
  - oświadczenia, iż nie korzystał i nie będzie korzystał z innych źródeł dofinansowania na zakup tego sprzętu.
- d) Wzór umowy między podmiotem uprawnionym a końcowym odbiorcą będzie stanowił załącznik do umowy zawartej pomiędzy KOWR i podmiotem uprawnionym. W przypadku nieprzestrzegania niniejszych warunków przez odbiorców końcowych, odpowiedzialność finansową wobec ARiMR w ich imieniu będzie ponosił podmiot uprawniony.
- e) Podmiot uprawniony jest zobowiązany do prowadzenia odrębnej ewidencji rzeczowej i finansowej oraz do posiadania pełnej dokumentacji źródłowej poniesionych kosztów, a w szczególności:
- umów zawartych między podmiotem uprawnionym a końcowymi odbiorcami,
  - poświadczonych za zgodność z oryginałem przez odbiorców końcowych pomocy czytelnym imieniem i nazwiskiem lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR kopii faktur/rachunków dokumentujących poniesione wydatki, określających m.in. nazwę zakupionego sprzętu, producenta, ilość, cenę jednostkową oraz symbol lub typ,
  - poświadczonych za zgodność z oryginałem przez odbiorców końcowych czytelnym imieniem i nazwiskiem lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR kopii dokumentów potwierdzających dokonanie płatności,
  - poświadczonych za zgodność z oryginałem przez odbiorców końcowych czytelnym imieniem i nazwiskiem kopii dokumentów potwierdzających, że umieszczają oni produkty pszczele na rynku zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (na przykład w ramach sprzedaży bezpośredniej czy rolniczego handlu detalicznego),
  - szczegółowego zestawienia wydatków zawierającego listę odbiorców końcowych pomocy, sporządzonego według wzoru udostępnionego w wersji elektronicznej na stronie internetowej ARiMR.

W przypadku ubiegania się o refundację kosztów związanych z realizacją projektu (nie więcej niż 7% kosztów podstawowych podlegających refundacji):

- oryginałów faktur/rachunków wystawionych na podmiot uprawniony potwierdzających wydatkowane środki finansowe związane z realizacją projektu (koszty dodatkowe),
- oryginałów dokumentów potwierdzających dokonanie płatności.

7.2.6 Wniosek o wypłatę refundacji

W celu uzyskania refundacji poniesionych kosztów, podmiot uprawniony zobowiązany jest do złożenia w KOWR następujących dokumentów:

- oryginału wniosku o wypłatę refundacji na formularzu stanowiącym **załącznik nr 7** do niniejszych warunków,
- kserokopii faktur/rachunków wystawionych na poszczególnych odbiorców końcowych pomocy potwierdzających wydatkowane środki finansowe, zawierających szczegółową specyfikację zakupionego sprzętu, poświadczonych za zgodność z oryginałem przez odbiorców końcowych czytelnym imieniem i nazwiskiem lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR,
- kserokopii dokumentów potwierdzających dokonanie płatności bezgotówkowych przez odbiorców końcowych, poświadczonych za zgodność z oryginałem przez odbiorców końcowych czytelnym imieniem i nazwiskiem lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR. KOWR nie wymaga potwierdzenia za zgodność z oryginałem dokumentów potwierdzających wykonanie dyspozycji drogą elektroniczną zawierających adnotację, że zostały sporządzone na podstawie ustawy Prawo bankowe i nie wymagają dodatkowych podpisów oraz stempla bankowego,
- szczegółowego zestawienia wydatków zawierającego listę odbiorców końcowych pomocy, sporządzonego według wzoru udostępnionego w wersji elektronicznej na stronie internetowej ARiMR.

W przypadku ubiegania się o refundację kosztów związanych z realizacją projektu (nie więcej niż 7% kosztów podstawowych podlegających refundacji):

- kserokopii faktur/rachunków wystawionych na podmiot uprawniony potwierdzających wydatkowanie środków finansowych związanych z realizacją projektu (kserokopie dokumentów powinny być poświadczone przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR),

- kserokopii dokumentów potwierdzających dokonanie płatności poświadczonych przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR.

7.2.7 Kontrola realizacji projektu

KOWR dokona kontroli realizacji projektu, zgodnie z pkt. 6.5 niniejszych warunków.

KOWR w ramach kontroli zastrzega sobie prawo podjęcia czynności w celu potwierdzenia, że podmiot uprawniony zrealizował projekt zgodnie z warunkami zawartej z KOWR umowy.

7.2.8 Wyliczenie kwoty refundacji i wypłata refundacji

KOWR dokona wyliczenia, a ARiMR wypłaty refundacji kosztów poniesionych przez odbiorców końcowych w wysokości nie większej niż 60% poniesionych kosztów netto oraz kosztów dodatkowych w wysokości nie większej niż 7% wartości kosztów podstawowych podlegających refundacji, poniesionych przez podmiot uprawniony, do wysokości kwoty umownej.

Maksymalna wysokość pomocy przekazanej jednemu odbiorcy końcowemu w ramach tego działania, w okresie jednego sezonu nie przekroczy 70 zł w przeliczeniu na jeden pień pszczeli i nie będzie wyższa niż 12 000 zł.

KOWR wraz z Informacją o przyznanej kwocie refundacji określającą ogólną wysokość kwoty refundacji prześle do podmiotu uprawnionego szczegółowe zestawienie wydatków zawierające listę poszczególnych odbiorców końcowych z obliczoną dla nich indywidualną kwotą refundacji.

Podmiot uprawniony zobowiązany jest wypłacić każdemu odbiorcy końcowemu obliczoną przez KOWR kwotę refundacji w terminie 45 dni od daty wpływu środków na rachunek podmiotu uprawnionego.

W przypadku, gdy podmiot uprawniony, pomimo wezwania przez KOWR, nie dokona rozliczenia refundacji z poszczególnymi odbiorcami końcowymi pomocy, będzie zobowiązany do zwrotu ARiMR niewypłaconej refundacji wraz z odsetkami ustawowymi oraz dodatkowej kary w wysokości niewypłaconej odbiorcom końcowym refundacji.

7.3 ZAKUP LEKÓW DO ZWALCZANIA WARROZY

7.3.1 Cel podejmowanego działania

Celem działania „Zakup leków do zwalczania warrozy” jest wspieranie walki z warrozą poprzez obniżenie kosztów leczenia pszczoł, które ponoszą pszczelarze.

7.3.2 Podmioty uprawnione i beneficjenci

- Podmioty uprawnione wymienione w pkt. 5,
- Pszczelarze, producenci produktów pszczelich.

7.3.3 Koszty podlegające refundacji

Refundacji podlegają poniesione koszty netto, tj. :

- 1) Koszty podstawowe – wydatki poniesione (w okresie od 1 sierpnia danego roku do 31 lipca roku następnego) na zakup:
  - produktów leczniczych weterynaryjnych warrozoobójczych pod warunkiem, że są dopuszczone do obrotu na terenie Polski,
  - produktów leczniczych weterynaryjnych do walki z warrozą, zawierających substancje czynne wymienione w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r. *ustanawiającym szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli* (Dz. Urz. UE L 250 z 18.09.2008, s. 1, z późn. zm.) - **wyłącznie do pasiek, których właściciele posiadają certyfikat produkcji metodami ekologicznymi.**
- 2) Koszty dodatkowe – wydatki poniesione (w okresie od 1 sierpnia danego roku do 31 lipca roku następnego) na udokumentowane koszty bezpośrednio związane z wykonaniem projektu oraz związanej z tym robocizny. Refundacji podlegają koszty w wysokości nie większej niż 7% wartości kosztów podstawowych projektu przyjętych do refundacji. W skład kosztów dodatkowych wchodzi: koszty poniesione na zakup materiałów biurowych, korespondencję, telekomunikację, prace biurowe, wynagrodzenie pracowników podmiotu uprawnionego biorących udział przy obsłudze projektu, wynagrodzenie firm/osób zewnętrznych, którym podmiot uprawniony zleci wykonanie usług w zakresie księgowości, rachunkowości lub innych działań związanych z realizacją projektu, itp. W przypadku wynagrodzenia pracowników zatrudnionych przez podmiot uprawniony na podstawie umowy o pracę, będzie brany pod uwagę pasek listy płac wraz z oświadczeniem podmiotu uprawnionego jaka część wynagrodzenia pracownika jest związana z pracą w ramach przedmiotowego projektu. W przypadku faktur dokumentujących usługi telekomunikacyjne wymagane jest oświadczenie podmiotu uprawnionego jaka część kwoty z faktury obejmuje koszty poniesione w ramach przedmiotowego projektu.

7.3.4 Wymagania dla projektów składanych przez podmioty uprawnione

Podmiot uprawniony może ubiegać się o refundację kosztów zakupu produktów leczniczych na podstawie jednego projektu. Projekt powinien być składany na formularzu stanowiącym **załącznik nr 3** do niniejszych warunków. **Do projektu powinien być dołączony załącznik nr 8 (jeśli nie został dołączony do innego projektu).**

7.3.5 Realizacja projektu

Podmiot uprawniony jest zobowiązany do prowadzenia odrębnej ewidencji rzeczowej i finansowej w celu dokumentowania realizacji projektu oraz do posiadania pełnej dokumentacji źródłowej poniesionych kosztów, a w szczególności:

- oryginałów faktur/rachunków, wystawionych na podmiot uprawniony przez lekarza weterynarii, dokumentujących poniesione wydatki, z wyszczególnieniem nazwy produktów leczniczych weterynaryjnych warzobójczych, ilości i ceny jednostkowej,
- szczegółowego zestawienia wydatków zawierającego listę odbiorców środków warzobójczych, sporządzonego według wzoru udostępnionego w wersji elektronicznej na stronie internetowej ARiMR,
- kserokopii książek leczenia zwierząt wydanych przez lekarza weterynarii lub zbiorczej listy odbiorców leków zawierającej oświadczenie lekarza weterynarii, że dokonał wpisu do książek leczenia zwierząt.

Refundacja kosztów zakupu produktów leczniczych weterynaryjnych będzie wypłacana, jeżeli obrót lekami odbędzie się zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

Ilość refundowanych produktów leczniczych weterynaryjnych dla producentów produktów pszczelich powinna być zgodna z zaleceniem lekarza weterynarii.

W przypadku ubiegania się o refundację kosztów związanych z realizacją projektu (nie więcej niż 7% kosztów podstawowych podlegających refundacji):

- oryginałów faktur/rachunków wystawionych na podmiot uprawniony potwierdzających wydatkowane środki finansowe związane z realizacją projektu (koszty dodatkowe),
- oryginałów dokumentów potwierdzających dokonanie płatności.

7.3.6 Wniosek o wypłatę refundacji

W celu uzyskania refundacji poniesionych kosztów, podmiot uprawniony zobowiązany jest do złożenia w KOWR następujących dokumentów:

- oryginału wniosku o wypłatę refundacji na formularzu stanowiącym **załącznik nr 7** do niniejszych warunków,

- kserokopii faktur/rachunków wystawionych na podmiot uprawniony potwierdzających wydatkowane środki finansowe, poświadczonych przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR,
- kserokopii dokumentów potwierdzających dokonanie płatności bezgotówkowych poświadczonych przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR. KOWR nie wymaga potwierdzenia za zgodność z oryginałem dokumentów potwierdzających wykonanie dyspozycji drogą elektroniczną zawierających adnotację, że zostały sporządzone na podstawie ustawy Prawo bankowe i nie wymagają dodatkowych podpisów oraz stempla bankowego,
- szczegółowego zestawienia wydatków zawierającego listę odbiorców środków warzobójczych, sporządzonego według wzoru udostępnionego w wersji elektronicznej na stronie internetowej ARiMR.

W przypadku ubiegania się o refundację kosztów związanych z realizacją projektu (nie więcej niż 7% kosztów podstawowych podlegających refundacji):

- kserokopii faktur/rachunków wystawionych na podmiot uprawniony potwierdzających wydatkowanie środków finansowych związanych z realizacją projektu (kserokopie dokumentów powinny być poświadczone przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR),
- kserokopii dokumentów potwierdzających dokonanie płatności poświadczonych przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR.

Odbiorcy produktów leczniczych weterynaryjnych warzobójczych zobowiązani są do posiadania w książce leczenia zwierząt aktualnego wpisu lekarza weterynarii, potwierdzającego zastosowanie leków w ilości zgodnej z zaleceniami.

7.3.7 Kontrola realizacji projektu

KOWR dokona kontroli realizacji projektu, zgodnie z pkt. 6.5 niniejszych warunków.

KOWR w ramach kontroli zastrzega sobie prawo podjęcia czynności w celu potwierdzenia, że podmiot uprawniony zrealizował projekt zgodnie z warunkami zawartej z KOWR umowy.

7.3.8 Wyliczenie kwoty refundacji i wypłata refundacji

KOWR dokonuje wyliczenia, a ARiMR wypłaty refundacji kosztów poniesionych przez podmiot uprawniony na realizację projektu w wysokości nie większej niż 90% poniesionych kosztów netto oraz kosztów dodatkowych w wysokości nie większej niż 7% wartości kosztów podstawowych podlegających refundacji, poniesionych przez podmiot uprawniony, do wysokości kwoty umownej.

Podmiot uprawniony w przypadku zamiaru przedstawienia do refundacji i poniesienia kosztów kwalifikowalnych od dnia 1 sierpnia w roku składania projektu (przed złożeniem projektu i podpisaniem umowy z KOWR) podejmuje decyzje na własne ryzyko, bez pewności wypłaty pełnej kwoty refundacji wynikającej z dokumentów rozliczeniowych.

Istnieje możliwość zwiększenia środków finansowych kosztów podstawowych maksymalnie do 20% kwoty umownej, w przypadku gdy KOWR będzie dysponował wolnymi środkami, niewykorzystanymi przez podmioty w ramach umów we wszystkich kierunkach wsparcia. Warunkiem koniecznym będzie złożenie przez podmiot uprawniony prawidłowych dokumentów rozliczeniowych na kwotę wyższą niż kwota wynikająca z umowy oraz zawnioskowanie o kwotę wynikającą z tych dokumentów. Kolejność dodatkowego rozdziału środków na refundację kosztów zakupu leków do zwalczania warrozy będzie uzależniona od terminu złożenia wniosków o refundację. W pierwszej kolejności dodatkowe kwoty refundacji przyznawane będą dla wniosków złożonych najwcześniej.

7.4 ZAKUP URZĄDZEŃ DO PROWADZENIA GOSPODARKI WĘDROWNEJ

7.4.1 Cel podejmowanego działania

Celem działania „Zakup urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrownej” jest:

- poprawa wydajności produkcji pasiecznej,
- poprawa pozyskiwania miodów odmianowych,
- wzrost zainteresowania prowadzeniem gospodarki wędrownej wśród pszczelarzy.

7.4.2 Podmioty uprawnione i beneficjenci

- Podmioty uprawnione wymienione w pkt. 5,
- Pszczelarze, producenci produktów pszczelich – umieszczający na rynku te produkty zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (na przykład w ramach sprzedaży bezpośredniej czy rolniczego handlu detalicznego), którzy posiadają co najmniej:

- **25 pni pszczelich** - przy zakupie przyczep (lawet) do przewozu uli, wag pasiecznych, urządzeń dźwigowych do załadunku i rozładunku uli,

- **150 pni pszczelich** - przy zakupie przyczep (lawet) do przewozu uli, wag pasiecznych, urządzeń dźwigowych do załadunku i rozładunku uli, ładowarek, miniładowarek oraz innych wózków samojezdnych do załadunku i rozładunku uli,

pod warunkiem, że inwestycja w ramach „Zakupu urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej” nie będzie wspierana w ramach działań: „Modernizacja gospodarstw rolnych”, „Restrukturyzacja małych gospodarstw”, „Premie dla młodych rolników”, „Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej” oraz „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 zgodnie z rozporządzeniem PEiR nr 1305/2013.

7.4.3 Koszty podlegające refundacji

Refundacji podlegać będą wyłącznie koszty poniesione na zakup fabrycznie nowych urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej (podane w wartościach netto), tj.:

1. Koszty podstawowe – wydatki poniesione (w okresie od dnia podpisania umowy między KOWR i podmiotem uprawnionym) na zakup:

- dla producentów produktów pszczelich posiadających co najmniej **25 pni pszczelich**:
  - przyczep (lawet) do przewozu uli,
  - wag pasiecznych,
  - urządzeń dźwigowych do załadunku i rozładunku uli;
- dla producentów produktów pszczelich posiadających co najmniej **150 pni pszczelich**:
  - przyczep (lawet) do przewozu uli,
  - wag pasiecznych,
  - urządzeń dźwigowych do załadunku i rozładunku uli;
  - ładowarek, miniładowarek oraz innych wózków samojezdnych do załadunku i rozładunku uli.

2. Koszty dodatkowe – wydatki poniesione (w okresie od 1 sierpnia danego roku do 31 lipca roku następnego) na udokumentowane koszty bezpośrednio związane z wykonaniem projektu oraz związanej z tym robocizny. Refundacji podlegają koszty w wysokości nie większej niż 7% wartości kosztów podstawowych projektu przyjętych do refundacji. W skład kosztów dodatkowych wchodzi: koszty poniesione na zakup materiałów biurowych, korespondencję, telekomunikację, prace biurowe, wynagrodzenie pracowników podmiotu uprawnionego biorących udział przy obsłudze projektu, wynagrodzenie firm/osób zewnętrznych, którym

podmiot uprawniony zleci wykonanie usług w zakresie księgowości, rachunkowości lub innych działań związanych z realizacją projektu itp. W przypadku wynagrodzenia pracowników zatrudnionych przez podmiot uprawniony na podstawie umowy o pracę, będzie brany pod uwagę pasek listy płac wraz z oświadczeniem podmiotu uprawnionego jako część wynagrodzenia pracownika jest związana z pracą w ramach przedmiotowego projektu. W przypadku faktur dokumentujących usługi telekomunikacyjne wymagane jest oświadczenie podmiotu uprawnionego jako część kwoty z faktury obejmuje koszty poniesione w ramach przedmiotowego projektu.

7.4.4 Wymagania dla projektów składanych przez podmioty uprawnione

Podmiot uprawniony może ubiegać się o refundację kosztów zakupu fabrycznie nowych urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej na podstawie jednego projektu. Projekt powinien być składany na formularzu stanowiącym **załącznik nr 4** do niniejszych warunków. **Do projektu powinien być dołączony załącznik nr 8 (jeśli nie został dołączony do innego projektu).**

7.4.5 Realizacja projektu

- a) Odbiorcy końcowi pomocy dokonają zakupu urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej za własne środki.
  - b) Faktury/rachunki za zakupione urządzenia powinny być wystawione na poszczególnych odbiorców końcowych pomocy i zawierać szczegółową specyfikację zakupionych urządzeń.
  - c) Podmiot uprawniony po zawarciu umowy z KOWR jest zobowiązany do podpisania umów z odbiorcami końcowymi pomocy, w których określi dla nich maksymalną kwotę refundacji stanowiącą 60% ceny netto zakupu przy założeniu, że kwota ta nie przekroczy kwoty wynikającej z:
    - iloczynu 70 zł i posiadanej liczby pni pszczelich i nie będzie wyższa niż 12 000 zł (dla producentów produktów pszczelich posiadających co najmniej 25 pni pszczelich),
    - iloczynu 100 zł i posiadanej liczby pni pszczelich i nie będzie wyższa niż 30 000 zł (dla producentów produktów pszczelich posiadających co najmniej 150 pni pszczelich).Limit 30 000 zł dotyczy wszystkich rodzajów urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej.
- Odbiorca końcowy zobowiąże się w tej umowie do:
- utrzymywania urządzeń w należytych stanie technicznym przez okres 5 lat licząc od roku następującego po roku, w którym zakończono realizację projektu,

- oznakowania urządzeń w sposób trwały napisem „KOWR – (rok zakupu)” umożliwiającą ich identyfikację przez okres 5 lat,
  - w przypadku zakupu przyczep:
    - zarejestrowania zakupionych przyczep (lawet) zgodnie z obowiązującymi przepisami (Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym),
    - zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (OC) posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów,
  - posiadania pełnej dokumentacji źródłowej poniesionych kosztów przez okres 5 lat, licząc od roku następującego po roku, w którym zakończono realizację projektu, a w szczególność faktur/rachunków oraz dokumentów potwierdzających dokonanie płatności,
  - ponoszenia odpowiedzialności materialnej wobec podmiotu uprawnionego, w przypadku nie przestrzegania zobowiązań umownych oraz niniejszych warunków,
  - poddania się wszelkim kontrolom dotyczącym realizacji projektu przeprowadzanym przez KOWR, inne upoważnione instytucje, jak również organy Komisji Europejskiej,
  - oświadczenia, iż spełnia wymogi przyznania pomocy określone w pkt. 7.4.2. niniejszych warunków,
  - oświadczenia, iż nie korzystał i nie będzie korzystał z innych źródeł dofinansowania na zakup tego sprzętu.
- d) Wzór umowy między podmiotem uprawnionym a końcowym odbiorcą będzie stanowił załącznik do umowy zawartej pomiędzy KOWR i podmiotem uprawnionym. W przypadku nieprzestrzegania niniejszych warunków przez odbiorców końcowych, odpowiedzialność finansową wobec ARiMR w ich imieniu będzie ponosił podmiot uprawniony.
- e) Podmiot uprawniony jest zobowiązany do prowadzenia odrębnej ewidencji rzeczowej i finansowej oraz do posiadania pełnej dokumentacji źródłowej poniesionych kosztów, a w szczególności:
- umów zawartych między podmiotem uprawnionym a końcowymi odbiorcami, poświadczonych za zgodność z oryginałem przez odbiorców końcowych czytelnym imieniem i nazwiskiem lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR kopii

faktur/rachunków dokumentujących poniesione wydatki, określających m.in. typ zakupionego urządzenia, nazwę producenta, ilość oraz cenę jednostkową zakupu,

- poświadczonych za zgodność z oryginałem przez odbiorców końcowych czytelnym imieniem i nazwiskiem lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR kopii dokumentów potwierdzających dokonanie płatności,
- w przypadku zakupu przyczep (lawet) do przewozu uli - poświadczonych za zgodność z oryginałem przez odbiorców końcowych czytelnym imieniem i nazwiskiem lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR kserokopii polis ubezpieczenia OC oraz kserokopii dowodów rejestracyjnych zakupionych przyczep (lawet),
- poświadczonych za zgodność z oryginałem przez odbiorców końcowych czytelnym imieniem i nazwiskiem kopii dokumentów potwierdzających, że umieszczają oni produkty pszczele na rynku zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (na przykład w ramach sprzedaży bezpośredniej czy rolniczego handlu detalicznego),
- szczegółowego zestawienia wydatków zawierającego listę odbiorców końcowych pomocy, sporządzonego według wzoru udostępnionego w wersji elektronicznej na stronie internetowej ARiMR.

W przypadku ubiegania się o refundację kosztów związanych z realizacją projektu (nie więcej niż 7% kosztów refundowanych):

- oryginałów faktur/rachunków wystawionych na podmiot uprawniony potwierdzających wydatkowane środki finansowe związane z realizacją projektu (koszty dodatkowe),
- oryginałów dokumentów potwierdzających dokonanie płatności.

7.4.6 Wniosek o wypłatę refundacji

W celu uzyskania refundacji poniesionych kosztów, podmiot uprawniony zobowiązany jest do złożenia w KOWR następujących dokumentów:

- oryginału wniosku o wypłatę refundacji na formularzu stanowiącym **załącznik nr 7** do niniejszych warunków,
- kserokopii faktur/rachunków wystawionych na poszczególnych odbiorców końcowych pomocy potwierdzających wydatkowane środki finansowe, zawierających szczegółową specyfikację zakupionych urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej, poświadczonych za zgodność z oryginałem przez odbiorców końcowych czytelnym imieniem i nazwiskiem lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR,
- kserokopii dokumentów potwierdzających dokonanie płatności bezgotówkowych przez odbiorców końcowych, poświadczonych za zgodność z oryginałem przez odbiorców

końcowych czytelnym imieniem i nazwiskiem lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR. KOWR nie wymaga potwierdzenia za zgodność z oryginałem dokumentów potwierdzających wykonanie dyspozycji drogą elektroniczną zawierających adnotację, że zostały sporządzone na podstawie ustawy Prawo bankowe i nie wymagają dodatkowych podpisów oraz stempla bankowego,

- szczegółowego zestawienia wydatków zawierającego listę odbiorców końcowych pomocy, sporządzonego według wzoru udostępnionego w wersji elektronicznej na stronie internetowej ARiMR.

W przypadku ubiegania się o refundację kosztów związanych z realizacją projektu (nie więcej niż 7% kosztów podstawowych podlegających refundacji):

- kserokopii faktur/rachunków wystawionych na podmiot uprawniony potwierdzających wydatkowanie środków finansowych związanych z realizacją projektu (kserokopie dokumentów powinny być poświadczone przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR),
- kserokopii dokumentów potwierdzających dokonanie płatności poświadczonych przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR.

7.4.7 Kontrola realizacji projektu

KOWR dokona kontroli realizacji projektu, zgodnie z pkt. 6.5 niniejszych warunków.

KOWR w ramach kontroli zastrzega sobie prawo podjęcia czynności w celu potwierdzenia, że podmiot uprawniony zrealizował projekt zgodnie z warunkami zawartej z KOWR umowy.

7.4.8 Wyliczenie kwoty refundacji i wypłata refundacji

KOWR dokona wyliczenia, a ARiMR wypłaty refundacji kosztów poniesionych przez odbiorców końcowych w wysokości nie większej niż 60% poniesionych kosztów netto oraz kosztów dodatkowych w wysokości nie większej niż 7% wartości kosztów podstawowych podlegających refundacji, poniesionych przez podmiot uprawniony, do wysokości kwoty umownej.

Maksymalna wysokość pomocy przekazanej jednemu końcowemu odbiorcy (pszczelarzowi) w ramach tego działania, w okresie trwania KPWP (tj. w sezonach 2019/2020, 2020/2021 i 2021/2022) łącznie nie przekroczy:

- **70 zł** w przeliczeniu na jeden pień pszczeli i nie będzie wyższa niż **12 000 zł** - w przypadku zakupu przyczep (lawet), wag pasiecznych i urządzeń dźwigowych do załadunku i rozładunku uli (dla producentów produktów pszczelich posiadających co najmniej 25 pni pszczelich),
- **100 zł** w przeliczeniu na jeden pień pszczeli i nie będzie wyższa niż **30 000 zł** - w przypadku zakupu wszystkich rodzajów urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej (dla producentów produktów pszczelich posiadających co najmniej 150 pni pszczelich).

KOWR wraz z Informacją o przyznanej kwocie refundacji określającą ogólną wysokość kwoty refundacji prześle do podmiotu uprawnionego szczegółowe zestawienie wydatków zawierające listę poszczególnych odbiorców końcowych z obliczoną dla nich indywidualną kwotą refundacji. Podmiot uprawniony zobowiązany jest wypłacić każdemu odbiorcy końcowemu obliczoną przez KOWR kwotę refundacji w terminie 45 dni od daty wpływu środków na rachunek podmiotu uprawnionego.

W przypadku, gdy podmiot uprawniony pomimo wezwania przez KOWR, nie dokona rozliczenia refundacji z poszczególnymi odbiorcami końcowymi pomocy będzie zobowiązany do zwrotu ARiMR niewypłaconej refundacji wraz z odsetkami ustawowymi oraz dodatkowej kary w wysokości niewypłaconej odbiorcom końcowym refundacji.

7.5 ZAKUP PSZCZÓŁ

7.5.1 Cel podejmowanego działania

Celem działania „Zakup pszczół” jest:

- odbudowa liczebności pogłowa pszczół w Polsce,
- podniesienie wartości użytkowej pogłowa pszczół.

7.5.2 Podmioty uprawnione i beneficjenci

- Podmioty uprawnione wymienione w pkt. 5,
- Pszczelarze, producenci produktów pszczelich.

7.5.3 Koszty podlegające refundacji

Refundacji podlegają koszty netto, tj.:

- 1) Koszty podstawowe – wydatki poniesione (w okresie od dnia podpisania umowy między KOWR i podmiotem uprawnionym) na zakup matek pszczelich pochodzących z linii hodowlanych dla których prowadzone są księgi i rejestry, **z pasiek hodowlanych, w których prowadzona jest ocena przez podmiot upoważniony przez ministra właściwego do spraw rolnictwa oraz pakietów, odkładów z matkami pszczelimi**

pochodzącymi z linii hodowlanych pszczoł, dla których prowadzone są księgi i rejestry, dokonanych wyłącznie na potrzeby gospodarstw pasiecznych.

- 2) Koszty dodatkowe – wydatki poniesione (w okresie od 1 sierpnia danego roku do 31 lipca roku następnego) na udokumentowane koszty bezpośrednio związane z wykonaniem projektu oraz związanej z tym robocizny. Refundacji podlegają koszty w wysokości nie większej niż 7% wartości kosztów podstawowych projektu przyjętych do refundacji. W skład kosztów dodatkowych wchodzi: koszty poniesione na zakup materiałów biurowych, korespondencję, telekomunikację, prace biurowe, wynagrodzenie pracowników podmiotu uprawnionego biorących udział przy obsłudze projektu, wynagrodzenie firm/osób zewnętrznych, którym podmiot uprawniony zleci wykonanie usług w zakresie księgowości, rachunkowości lub innych działań związanych z realizacją projektu itp. W przypadku wynagrodzenia pracowników zatrudnionych przez podmiot uprawniony na podstawie umowy o pracę, będzie brany pod uwagę pasek listy płac wraz z oświadczeniem podmiotu uprawnionego jako część wynagrodzenia pracownika jest związana z pracą w ramach przedmiotowego projektu. W przypadku faktur dokumentujących usługi telekomunikacyjne wymagane jest oświadczenie podmiotu uprawnionego jako część kwoty z faktury obejmuje koszty poniesione w ramach przedmiotowego projektu.

7.5.4 Wymagania dla projektów składanych przez podmioty uprawnione

- a) Podmiot uprawniony może ubiegać się o refundację kosztów zakupu matek pszczelich, odkładów, pakietów na podstawie jednego projektu. Projekt powinien być składany na formularzu stanowiącym **załącznik nr 5** do niniejszych warunków. **Do projektu powinien być dołączony załącznik nr 8 (jeśli nie został dołączony do innego projektu)** oraz kopie aktualnej oferty/ofert handlowych na zakup pakietów i odkładów pszczelich z liczbą pni pszczelich posiadanych przez oferenta na dzień wystawienia oferty. **Oferta powinna zawierać informację ile pakietów i odkładów pszczelich (w sztukach) dany sprzedawca oferuje do sprzedaży danemu podmiotowi uprawnionemu.**
- b) Zakup pszczoł powinien być dokonywany:
- w przypadku matek pszczelich – matek pszczelich pochodzących z linii hodowlanych, dla których prowadzone są księgi i rejestry, w pasiekach hodowlanych będących pod oceną prowadzoną przez podmiot upoważniony przez ministra właściwego ds. rolnictwa, posiadających zaświadczenie weterynaryjne o stanie zdrowia pszczoł w pasiece, wpisanych do wykazu prowadzonego przez KOWR,
  - w przypadku pakietów lub odkładów w pasiekach:

- hodowlanych będących pod oceną prowadzoną przez podmiot upoważniony przez ministra właściwego ds. rolnictwa, posiadających zaświadczenie weterynaryjne o stanie zdrowia pszczół w pasiece, wpisanych do wykazu prowadzonego przez KOWR,
  - rekomendowanych przez podmiot uprawniony, posiadających weterynaryjny numer identyfikacyjny nadany w związku z prowadzeniem działalności nadzorowanej dotyczącej pszczół lub wpisanych do rejestru PLW, posiadających zaświadczenie weterynaryjne o stanie zdrowia pszczół w pasiece, wpisanych do wykazu prowadzonego przez KOWR.
- c) Matki w pakietach lub odkładach kupowanych w pasiekach rekomendowanych, muszą pochodzić z linii hodowlanych pszczół, dla których prowadzone są księgi lub rejestry.
- d) Pochodzenie zakupionych matek pszczelich lub matek pszczelich zakupionych w pakietach lub odkładach powinno być potwierdzone w karcie pochodzenia.
- e) Producent pakietów lub odkładów, na potrzeby związane z KPWP, nie może wyprodukować w jednym sezonie więcej niż **300% liczby posiadanych pni pszczelich przedstawionych w zaświadczeniu weterynaryjnym.**
- f) **Cena jednostkowa netto matki, pakietu lub odkładu przyjęta do refundacji nie może przekroczyć 200 zł/sztukę.**
- g) Pasieka produkująca matki, odkłady lub pakiety przed rozpoczęciem sprzedaży w danym sezonie przesyła do KOWR aktualne zaświadczenie weterynaryjne o zdrowotności pni pszczelich. Lekarz weterynarii wolnej praktyki wystawia zaświadczenie o stanie zdrowotnym pasieki na podstawie badania klinicznego pni pszczelich w pasiece. Badanie kliniczne powinno zostać wykonane w szczególności w kierunku warrozy, nosemozy, zgnilca amerykańskiego i europejskiego, chorób wirusowych oraz grzybicy wapiennej, zgodnie z KPWP. Stwierdzenie objawów klinicznych, w szczególności wyżej wymienionych chorób pszczół, wyklucza pasiekę z produkcji matek, pakietów lub odkładów pszczelich na potrzeby KPWP.
- h) Zaświadczenie weterynaryjne powinno zawierać w szczególności:
- dane dotyczące pasieki, w tym imię i nazwisko lub nazwę posiadacza zwierząt, adres zamieszkania lub siedziby, miejsce położenia pasieki, liczbę pni pszczelich, datę wykonania badania klinicznego pni pszczelich,
  - oświadczenie o stanie zdrowotności pni pszczelich określone na podstawie badania klinicznego **wszystkich pni pszczelich przeznaczonych do produkcji matek, pakietów lub odkładów** w danym sezonie, przeprowadzonego w pasiece,
  - podpis i pieczętę lekarza weterynarii wystawiającego zaświadczenie,
  - datę jego wydania.

- i) **Pomoc będzie udzielana na zakup pszczoł pochodzących od producentów matek, pakietów lub odkładów pszczelich zamieszczonych na liście producentów publikowanej przez KOWR, od daty złożenia w KOWR (lub daty nadania przesyłki w placówce operatora publicznego) prawidłowego zaświadczenia weterynaryjnego o zdrowotności pni pszczelich, wystawionego przez lekarza weterynarii wolnej praktyki.**
- j) Producent matek, pakietów lub odkładów pszczelich po uzyskaniu zaświadczenia od lekarza weterynarii zobowiązany jest niezwłocznie przesłać oryginał tego zaświadczenia do KOWR, ul. Karolkowa 30, 01–207 Warszawa. Wykaz pasiek produkujących matki, pakiety lub odkłady, które przedłożą prawidłowe zaświadczenia o zdrowotności pni pszczelich, będzie publikowany i aktualizowany na stronie internetowej KOWR pod adresem www.kowr.gov.pl.
- k) Wykaz będzie zawierał:
1. imię i nazwisko lub nazwę posiadacza zwierząt, adres zamieszkania lub siedziby,
  2. datę, od której sprzedaż od danego posiadacza zwierząt podlega refundacji, tj. datę złożenia w KOWR (lub datę stempla pocztowego nadania przesyłki) prawidłowego zaświadczenia.
- l) W przypadku, kiedy producent matek, pakietów lub odkładów pszczelich nie przedłoży w KOWR prawidłowego zaświadczenia o zdrowotności pni pszczelich, koszt zakupu pszczoł z jego pasieki nie będzie podlegał refundacji.

7.5.5 Realizacja projektu

Podmiot uprawniony jest zobowiązany do prowadzenia odrębnej ewidencji rzeczowej i finansowej oraz do posiadania pełnej dokumentacji, w szczególności:

- oryginałów faktur/rachunków dokumentujących poniesione wydatki, określających m.in. ilość zakupionych matek, pakietów lub odkładów oraz ich cenę jednostkową,
- oryginałów dokumentów potwierdzających dokonanie płatności,
- kopii kart pochodzenia zakupionych matek pszczelich, jak również matek w zakupionych pakietach lub odkładach pszczelich,
- szczegółowego zestawienia wydatków zawierającego listę odbiorców matek, pakietów lub odkładów pszczelich, sporządzonego według wzoru udostępnionego w wersji elektronicznej na stronie internetowej ARiMR,
- pokwitowań odbioru matek, pakietów lub odkładów pszczelich zawierających liczbę odebranych pszczoł, dane odbiorcy, oświadczenie odbiorcy, że nie pozostaje w związku małżeńskim z osobą będącą sprzedawcą matek, pakietów i odkładów pszczelich,

z wyjątkiem przedstawienia dokumentu stwierdzającego rozdzielnosc majątkową oraz podpis odbiorcy.

W przypadku ubiegania się o refundację kosztów związanych z realizacją projektu (nie więcej niż 7% kosztów podstawowych podlegających refundacji):

- oryginałów faktur/rachunków wystawionych na podmiot uprawniony potwierdzających wydatkowane środki finansowe związane z realizacją projektu (koszty dodatkowe),
- oryginałów dokumentów potwierdzających dokonanie płatności.

Odbiorca matek, pakietów lub odkładów w danym sezonie nie może otrzymać wsparcia do zakupu matek, pakietów lub odkładów pszczelich łącznie, więcej niż 50% liczby aktualnie posiadanych przez niego pni pszczelich, w tym nie więcej niż 20% pakietów i odkładów pszczelich. **Limitu 20% pakietów i odkładów pszczelich nie stosuje się do małych pasiek (do 6 pni pszczelich).**

Odbiorcami matek, pakietów lub odkładów pszczelich zakupionych w ramach projektu nie mogą być pasieki:

- będące pod oceną prowadzoną przez podmiot upoważniony przez ministra właściwego do spraw rolnictwa,
- rekomendowane przez podmiot uprawniony, które dokonują sprzedaży pakietów lub odkładów pszczelich,
- osób pozostających w związku małżeńskim z osobami będącymi sprzedawcami matek, pakietów i odkładów pszczelich, z wyjątkiem kiedy osoby te przedstawiają dokument stwierdzający rozdzielnosc majątkową.

W przypadku wykrycia, że podmiot uprawniony będzie ubiegał się o refundację kosztów zakupu pszczół do w/w pasiek, dana pasieka zostanie wykluczona z udziału w działaniu „Zakup pszczół”, zarówno w zakresie odbioru pszczół, jak i ich sprzedaży na okres 3 lat, licząc od roku następującego po roku, w którym dany projekt był realizowany.

7.5.6 Wniosek o wypłatę refundacji

W celu uzyskania refundacji poniesionych kosztów, podmiot uprawniony zobowiązany jest do złożenia w KOWR następujących dokumentów:

- oryginału wniosku o wypłatę refundacji na formularzu stanowiącym **załącznik nr 7** do niniejszych warunków,
- kserokopii faktur/rachunków wystawionych na podmiot uprawniony potwierdzających wydatkowane środki finansowe, zawierających szczegółową specyfikację zakupu, poświadczonych przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby

- upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR,
- kserokopii dokumentów potwierdzających dokonanie płatności bezgotówkowych poświadczonych przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR (KOWR nie wymaga potwierdzenia za zgodność z oryginałem dokumentów potwierdzających wykonanie dyspozycji drogą elektroniczną zawierających adnotację, że zostały sporządzone na podstawie ustawy Prawo bankowe i nie wymagają dodatkowych podpisów oraz stempla bankowego),
  - szczegółowego zestawienia wydatków zawierającego listę odbiorców matek, pakietów lub odkładów pszczelich, sporządzonego według wzoru udostępnionego w wersji elektronicznej na stronie internetowej ARiMR.

W przypadku ubiegania się o refundację kosztów związanych z realizacją projektu (nie więcej niż 7% kosztów podstawowych podlegających refundacji):

- kserokopii faktur/rachunków wystawionych na podmiot uprawniony potwierdzających wydatkowanie środków finansowych związanych z realizacją projektu (kserokopie dokumentów powinny być poświadczane przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR),
- kserokopii dokumentów potwierdzających dokonanie płatności poświadczonych przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR.

7.5.7 Kontrola realizacji projektu

KOWR dokona kontroli realizacji projektu, zgodnie z pkt 6.5 niniejszych warunków.

KOWR w ramach kontroli zastrzega sobie prawo podjęcia czynności w celu potwierdzenia, że podmiot uprawniony zrealizował projekt zgodnie z warunkami zawartej z KOWR umowy.

7.5.8 Wyliczenie kwoty refundacji i wypłata refundacji

KOWR dokonuje wyliczenia, a ARiMR wypłaty refundacji kosztów poniesionych przez podmiot uprawniony na realizację projektu w wysokości nie większej niż 70% poniesionych kosztów netto oraz kosztów dodatkowych w wysokości nie większej niż 7% wartości kosztów podstawowych podlegających refundacji, poniesionych przez podmiot uprawniony, do wysokości kwoty umownej.

7.6 ANALIZY JAKOŚCI MIODU

7.6.1 Cel podejmowanego działania

Celem działania „Analizy jakości miodu” jest:

- upowszechnianie praktyk polegających na monitorowaniu jakości miodu beneficjenta,
- zachęcanie producentów produktów pszczelich do poszerzania oferty handlowej miodów odmianowych.

7.6.2 Podmioty uprawnione

- Podmioty uprawnione wymienione w pkt. 5,
- Pszczelarze, producenci produktów pszczelich - umieszczający na rynku te produkty zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (na przykład w ramach sprzedaży bezpośredniej czy rolniczego handlu detalicznego), którzy posiadają co najmniej **10 pni pszczelich**.

7.6.3 Koszty podlegające refundacji

Refundacji podlegać będą wyłącznie koszty netto, tj.:

1. Koszty podstawowe – wydatki poniesione (w okresie od 1 sierpnia danego roku do 31 lipca roku następnego) na wykonanie:
  - analiz fizyko-chemicznych miodu, określonych w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 października 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej miodu (Dz. U. z 2003 r. Nr 181 poz. 1773, z późn. zm.), tj.:
    - Zawartość wody,
    - Zawartość fruktozy i glukozy (suma fruktozy i glukozy),
    - Zawartość sacharozy,
    - Zawartość substancji nierozpuszczalnych w wodzie,
    - Przewodność właściwa,
    - Wolne kwasy,
    - Liczba diastazowa (wg skali Schade),
    - Zawartość 5-hydroksymetylofurfuralu (HMF).
  - analizy pyłkowej miodu.
2. Koszty dodatkowe – wydatki poniesione (w okresie od 1 sierpnia danego roku do 31 lipca roku następnego) na udokumentowane koszty bezpośrednio związane z wykonaniem projektu oraz związanej z tym robocizny. Refundacji podlegają koszty w wysokości nie większej niż 7% wartości kosztów podstawowych projektu przyjętych do refundacji. W skład kosztów dodatkowych wchodzi: koszty poniesione na zakup materiałów biurowych, korespondencję, telekomunikację, prace biurowe, wynagrodzenie

pracowników podmiotu uprawnionego biorących udział przy obsłudze projektu, wynagrodzenie firm/osób zewnętrznych, którym podmiot uprawniony zleci wykonanie usług w zakresie księgowości, rachunkowości lub innych działań związanych z realizacją projektu itp. W przypadku wynagrodzenia pracowników zatrudnionych przez podmiot uprawniony na podstawie umowy o pracę, będzie brany pod uwagę pasek listy płac wraz z oświadczeniem podmiotu uprawnionego jaka część wynagrodzenia pracownika jest związana z pracą w ramach przedmiotowego projektu. W przypadku faktur dokumentujących usługi telekomunikacyjne wymagane jest oświadczenie podmiotu uprawnionego jaka część kwoty z faktury obejmuje koszty poniesione w ramach przedmiotowego projektu.

7.6.4 Wymagania dla projektów składanych przez podmioty uprawnione

Podmiot uprawniony może ubiegać się o refundację kosztów wykonania analiz na podstawie jednego projektu. Projekt powinien być składany na formularzu stanowiącym **załącznik nr 6** do niniejszych warunków. **Do projektu powinien być dołączony załącznik nr 8 (jeśli nie został dołączony do innego projektu).**

7.6.5 Realizacja projektu

Podmiot uprawniony jest zobowiązany do prowadzenia odrębnej ewidencji rzeczowej i finansowej oraz do posiadania pełnej dokumentacji źródłowej poniesionych kosztów, a w szczególności:

- oryginałów faktur/rachunków dokumentujących poniesione wydatki, określających m.in. specyfikację wykonanych analiz, ich ilość oraz cenę,
- oryginałów dokumentów potwierdzających dokonanie płatności,
- oryginałów dokumentów potwierdzających wyniki przeprowadzonych analiz,
- szczegółowego zestawienia wydatków zawierającego listę gospodarstw pasiecznych, z których pobrano próbki poddane analizie, sporządzonego wg określonego wzoru udostępnionego na stronie internetowej ARiMR.

W przypadku ubiegania się o refundację kosztów związanych z realizacją projektu (nie więcej niż 7% kosztów podstawowych podlegających refundacji):

- oryginałów faktur/rachunków wystawionych na podmiot uprawniony potwierdzających wydatkowane środki finansowe związane z realizacją projektu (koszty dodatkowe),
- oryginałów dokumentów potwierdzających dokonanie płatności.

7.6.6 Wniosek o wypłatę refundacji

W celu uzyskania refundacji poniesionych kosztów, podmiot uprawniony zobowiązany jest do złożenia w KOWR następujących dokumentów:

- oryginału wniosku o wypłatę refundacji na formularzu stanowiącym **załącznik nr 7** do niniejszych warunków,
- kserokopii faktur/rachunków dokumentujących poniesione wydatki, określających m.in. specyfikację wykonanych analiz, ich ilość oraz cenę, poświadczonych przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR,
- kserokopii dokumentów potwierdzających dokonanie płatności bezgotówkowych poświadczonych przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR. KOWR nie wymaga potwierdzenia za zgodność z oryginałem dokumentów potwierdzających wykonanie dyspozycji drogą elektroniczną zawierających adnotację, że zostały sporządzone na podstawie ustawy Prawo bankowe i nie wymagają dodatkowych podpisów oraz stempla bankowego,
- poświadczonych za zgodność z oryginałem przez pszczelarzy, producentów produktów pszczelich, od których pobrano próbki poddane analizie, czytelnym imieniem i nazwiskiem kopii dokumentów potwierdzających, że umieszczają oni produkty pszczele na rynku zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (na przykład w ramach sprzedaży bezpośredniej czy rolniczego handlu detalicznego),
- szczegółowego zestawienia wydatków zawierającego listę gospodarstw pasiecznych, z których pobrano próbki poddane analizie, sporządzonej wg określonego wzoru udostępnionego na stronie internetowej ARiMR.

W przypadku ubiegania się o refundację kosztów związanych z realizacją projektu (nie więcej niż 7% kosztów podstawowych podlegających refundacji):

- kserokopii faktur/rachunków wystawionych na podmiot uprawniony potwierdzających wydatkowanie środków finansowych związanych z realizacją projektu (kserokopie dokumentów powinny być poświadczone przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR),

- kserokopii dokumentów potwierdzających dokonanie płatności poświadczonych przez Głównego Księgowego podmiotu uprawnionego lub osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu uprawnionego, lub pracownika KOWR, lub pracownika ARiMR.

7.6.7 Kontrola realizacji projektu

KOWR dokona kontroli realizacji projektu, zgodnie z pkt. 6.5 niniejszych warunków.

KOWR w ramach kontroli zastrzega sobie prawo podjęcia czynności w celu potwierdzenia, że podmiot uprawniony zrealizował projekt zgodnie z warunkami zawartej z KOWR umowy.

7.6.8 Wyliczenie kwoty refundacji i wypłata refundacji

KOWR dokona wyliczenia, a ARiMR wypłaty refundacji kosztów poniesionych przez podmiot uprawniony w wysokości do 100% poniesionych kosztów netto, do wysokości kwoty umownej.

Podmiot uprawniony w przypadku zamiaru przedstawienia do refundacji i poniesienia kosztów kwalifikowalnych od dnia 1 sierpnia w roku składania projektu (przed złożeniem projektu i podpisaniem umowy z KOWR) podejmuje decyzje na własne ryzyko, bez pewności wypłaty pełnej kwoty refundacji wynikającej z dokumentów rozliczeniowych.

8. Załączniki

- Projekt – Szkolenie (**załącznik nr 1**),
- Projekt – Zakup sprzętu pszczelarskiego (**załącznik nr 2**),
- Projekt – Zakup leków do zwalczania warrozy (**załącznik nr 3**),
- Projekt – Zakup urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej (**załącznik nr 4**),
- Projekt – Zakup pszczół (**załącznik nr 5**),
- Projekt – Analiza jakości miodu (**załącznik nr 6**),
- Wniosek o refundację (**załącznik nr 7**),
- „Wykaz pszczelarzy - producentów produktów pszczelich, reprezentowanych przez podmiot uprawniony” (**załącznik nr 8**),
- Ankieta (**załącznik nr 9**).